

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Notat

SEGES Innovation
Ledelse & Økonomi

Vurdering af erstatning ved oversvømmelse	Ansvarlig	jkg
	Oprettet	30-11-2022
Projekt: 7891:2212 Vand væk fra værdifulde jorde	Side	1 af 2

Vurdering af tab ved oversvømmelse, foreløbig model for vandløbsnære områder

Dette notat behandler årstidsbestemt tab for afgrøder, der mistes som følge af oversvømmelse på vandløbsnære arealer.

Der tages udgangspunkt i den erstatning, som normalt gives for tab af afgrøder når der udføres gravearbejde til ledninger mv. Her er princippet, at bruttoudbyttet for den givne afgrøde erstattes på det areal der er mistet som følge af graveskader.

Dette har sine fordele ved at det er enkelt at administrere, da det er enkelt at fastslå hvilken afgrøde der er etableret på marken, og ikke kræver komplicerede beregninger at fastsætte.

Da oversvømmelser kan ske på forskellige tidspunkter, er det værd at undersøge om erstatningen ved gravearbejde også passer til håndtering af tab fra alle typer af oversvømmelse.

Erstatningen for afgrødeskader ved nedgravning af kabler mv. tager udgangspunkt i budgetkalkulernes bruttoudbytte for tabt værdi af kerne og halm. Dermed tages der i erstatningsopgørelsen ikke stilling til hvor langt man er kommet i årets drift, men blot at landmanden mister en indtægt fra arealet.

Bruttoudbyttet er en meget enkel metode til at opgøre tabet, og denne enkelthed har sine fordele i at det er en ordening der er let at administrere.

Den enkle løsning betyder samtidig, at der ikke er forskel på hvornår tabet opstår. Hvis et areal med vinterhvede udvintrer pga. oversvømmelse i vintermånederne, vil det ofte være muligt efterfølgende at etablere en vårsæd på arealet. Der er en del af arbejdsopgaverne som slet ikke bliver gennemført på arealet, pga. udvintringen, dette gælder en del af gødskningen, bekæmpelse af ukrudt, skadedyr og svampe.

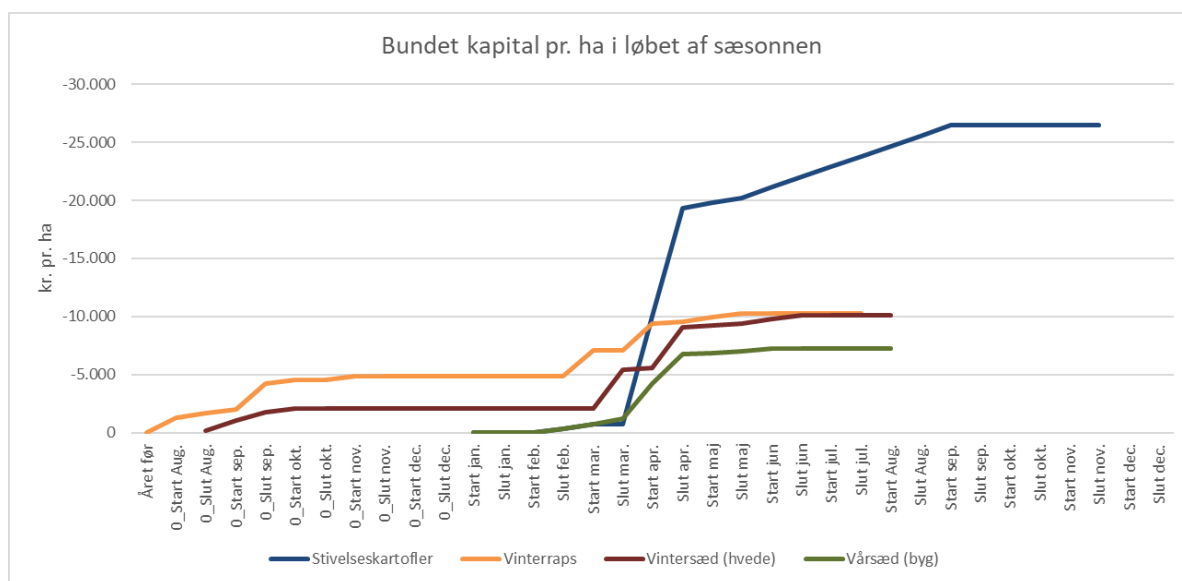
Som alternativ til en erstatning af bruttoudbyttet, er der meget specifikke vejledning at hente, når skaden på afgrøden skyldes hagl eller lignende, hvor afgrøden er mulig at høste, men hvor hele eller en del af arealet har lidt skade. Fordelen ved en meget specifik opgørelse af det faktiske tab, er at det kun er det faktiske tab der erstattes. Dette er med til at holde omkostningerne til eksempelvis haglskadeforsikring så lave som muligt.

Når man ser på modeller for opgørelse af tab på arealer der lejlighedsvis oversvømmes, så der sker afgrødeskade, vil der være behov for en afvejning af behovet for en tabsopgørelse der enten er meget enkel at administrere, eller som er særdeles specifik.

Oversvømmelse af vandløbsnære arealer vil alt efter varighed betyde at afgrøden helt eller delvist bliver ødelagt. I det efterfølgende tages der udgangspunkt i en situation hvor afgrøden bliver fuldstændigt ødelagt af oversvømmelsen.

For at sammenligne metoden for bruttoudbytte med en opgørelsesmetode, der tager højde for hvilken periode oversvømmelsen sker i, laves der et eksempel på en "afgrødekalender" der viser hvor stor en

andel af omkostningerne der er afholdt på et givent tidspunkt. Afgrødekalendarer er vist med et eksempel i figur 1.

Figur 1. Bundet kapital pr. ha i løbet af sæsonen for 4 udvalgte afgrøder.

Afgrødekalendarer i den foreliggende foreløbige model svarer på spørgsmålet om, hvor stor en andel af omkostningerne der er afholdt på skadestidspunktet.

For at ramme et mere reelt princip, bør den udmåles efter følgende princip for tabet:

Bruttoudbytte – (ikke afholdte omkostninger) = tab

Hvis alle omkostninger er afholdt, vil tabet blive lig med bruttoudbyttet.

Hvis kun en del af omkostningerne er afholdt, vil tabet blive lavere, da ikke afholdte omkostninger heller ikke er tabt.

Modellen skal efterprøves i forhold til håndtering af hændelser, hvor det efterfølgende er muligt at etablere en vårafgrøde.

Afgrødekalendarer anvender maskinomkostninger fra budgetkalkulerne. Dermed antages implicit, at alle maskinomkostninger er variable. I praksis vil en væsentlig andel af maskinomkostningerne være faste, da hverken mandskab eller maskinpark ændres som følge af en afgrødeskade på en del af arealet i et enkelt år. For at korrigerer for dette, justeres maskinomkostningerne til kun at være den variable del i form af energi og vedligehold.

Bruttoudbyttet hentes fra budgetkalkulerne, mens oversigten over de "ikke afholdte omkostninger" modelleres på baggrund af informationer om årets maskinhandlinger i en række afgrøder i værktøjet "maskintid" som er tilgængeligt på landbrugsinfo.dk.

Afgrødekalendarer bygges som en model der kan angive et tilpasset niveau for tab, når en oversvømmelseshændelse finder sted på en given dato og med en varighed der forårsager en total afgrødeskade.

Disse forhold bliver der arbejdet videre med i 2023, hvor den endelige model skal laves.